

Remissvar från Riksorganisationen Hela Sverige ska leva 2021-04-19

Hela Sverige ska leva är en riksorganisation vars syfte är att ge allmännyttan genom att verka för goda villkor i hela landet, en god landsbygdsutveckling och en god balans mellan stad och land. Vi företräder byarörelsen och stöts av medlemsorganisationer som vill att Hela Sverige ska leva.

REMISSVAR EN GEMENSAM ANGELÄGENHET.

Utredningen är omfattande och är på många sätt en gemensam angelägenhet. Det är det också att skapa förutsättningar för att hela Sverige ska leva. Vi ser att en många förslag skulle gå i rätt riktning och att utredningen också har sett till andra utredningar som skulle stärka kapaciteten i hela landet.

Vi kommer att kommentera de frågor som berör plats och landsbygdsperspektivet i denna utredning. Vi ser att det är vår roll att belysa den urbana normen, och de ansatser som finns i de förslag som berör frågor om plats och regional utveckling. Vi kommenterar därför inte övriga förslag som skattefrågor, med mera.

Vi kan inte se att det genomgående finns ett platsperspektiv såsom det som finns för kön och klass (socioekonomiska faktorer). Vi hade önskat att när man gör denna typ av utredningar också betraktar platsperspektivet och beskriver och analyser huruvida det också är en faktor som påverkar.

Det är lätt hänt att tror när man läser utredningen att Stockholm är den kommun man utgår ifrån. Man använder begrepp som "avlägset". Perspektivet att det finns 158 kommuner som inte ens har en stad saknas. Utredningen präglas av ett storstadsperspektiv. Vilket är olyckligt när den ska beskriva skillnader och ojämlikhet.

Vi ser detta genomgående i utredningar som kommer. Och vi upplever att det ibland saknas kunskap i frågor som rör plats och landsbygder och att i många fall finns vissa teser kring detta som försöker bevisas i materialet utan att ha riktigt underlag. Vi skulle önska att alla utredningar haren analys utifrån jämställdhet och klimatpåverkan också har det på plats och skillnader i geografiska förutsättningar. Då det inte funnits med i direktivet kan det vara svårt att ta med men vi hoppas att kommande utredningar har med platsperspektiven.

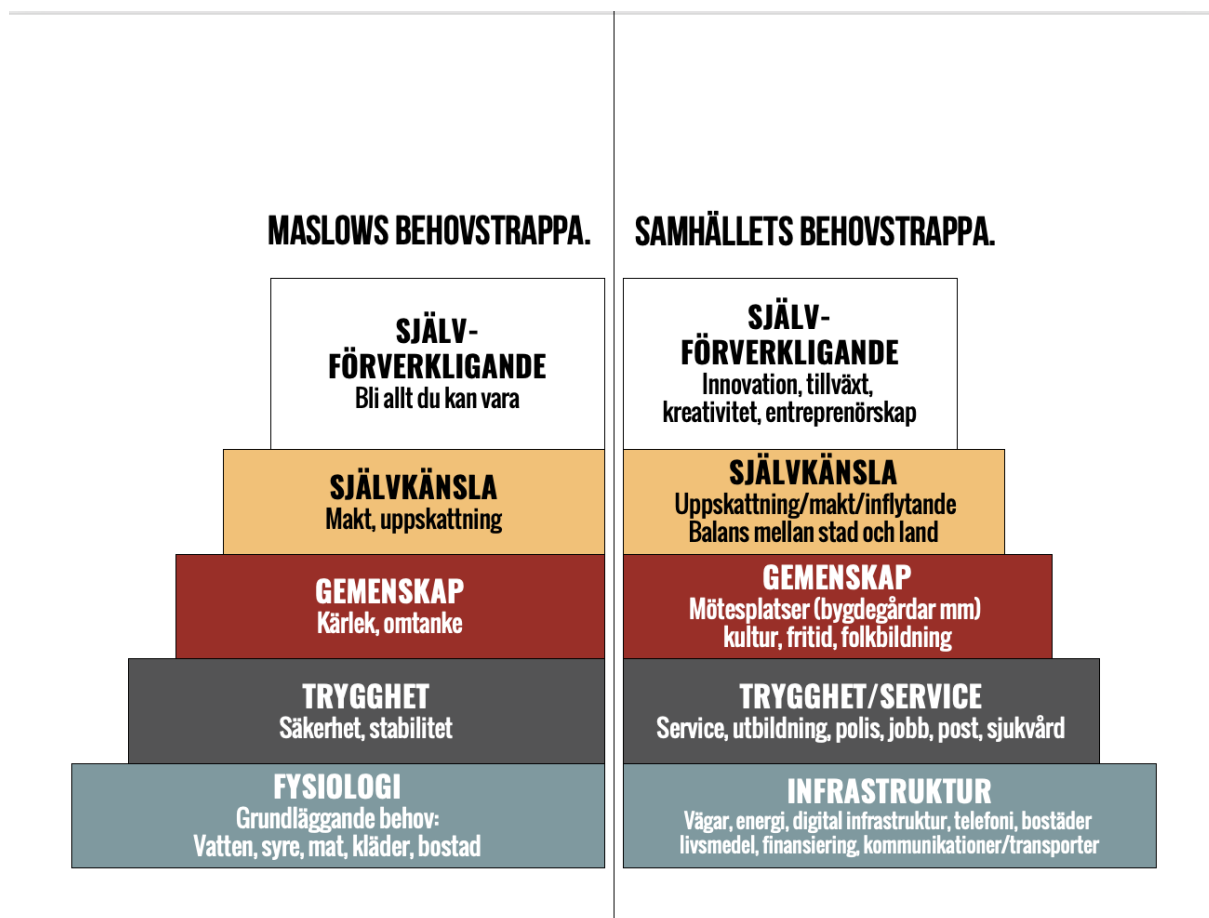
Vi vill citera utredningen och understryka denna mening och påminna om att det är viktigt att skapa förutsättningar för att kunna leva och bo i hela Sverige:

Det område man bor och lever i påverkar levnadsvillkoren under alla skeden av livet. Platsen får inverkan genom sin fysiska utformning, tillgången till service, arbetsplatser och skolor av god kvalitet och genom den sammansättning av människor som man delar området med.

SAMHÄLLET'S BEHOV

Vi har tagit fram en modell som på ett överskådligt sätt beskriver det ett samhälle behöver ha för att fungera bra och nå sitt fulla potential. Vi kallar det samhällets behovstrappa.

Många delar i utredningen är inne och snuddar vi dessa tankar men i en omfattning av över 1 000 sidor. Vi vill bara än en gång understryka att om man ska känna sig som en del av samhället och att det är jämlikt är grundläggande infrastruktur i hela landet. Trygghet och service i hela landet. En grundläggande välfärd med skola, utbildning och jobb oerhört viktigt. Och det i närheten av där man bor. Möjligheten till sociala mötesplatser, ett starkt civilsamhälle, kultur – och fritidsaktiviteter. Men också känslan att kunna påverka, ha makt över sitt liv och kanske lika viktigt att känna sig uppskattad och behövd.

Mer om detta finns på: https://www.youtube.com/watch?v=2FRdfTE_hIU&t=17s

17. UTBILDNING OCH KULTUR

Skolor är en av de viktigaste grundläggande välfärdsfaktorerna som har betydelse för en ort och framtiden. Här är det av största vikt att man finner åtgärder som motverkar nedläggning av byskolor och mindre skolor på landsbygden och i tätorter och mindre samhällen. Detta är en av de mest betydelsefulla signaler man kan sända för att skapa framtidstro och stabilitet för föräldrar och barn i en bygd.

Vill man att hela landet ska leva är att satsa på förskolor och skolor en grundläggande byggsten i detta. Det måste också när man pratar om jämlikhet och möjligheter finnas ett geografiskt perspektiv i detta fall ett resonemang kring: hur länge är det rimligt att pendla till en skola eller förskola?

En annan viktig signal som idag sänds i många av våra skolor, framförallt i landsbygdskommuner är att man inte har råd eller har resurser. I Ragunda exempelvis har vindkraftsdebatten tagit ny fart utifrån att kommunen producerar 10% av Sveriges vattenburna el och nu ska storskalig vindkraft också ske i kommunen – utan att man, som man anser får något tillbaka. I argumentationen nämns exempelvis att gymnastiksalen på mellan- och högstadieskolan inte renoverats de senaste åren för att man ”inte har råd”. Vilket är ett faktum i många liknande kommuner. Det skapar en känsla av att man inte betyder något och inte får något tillbaka. Om alla elever i skolor i Sverige skulle känna en känsla av att ”här satsar vi”. Skulle det kanske också skapa mer framtidstro och minska ojämlikheten.

I utredningen pekas landsbygdsskolor ut som att ha sämre kvalitet och resultat men vi upplever att analysen om varför det är så eller hur man mätt detta saknas. Dock är en av slutsatserna att (*citat utredning*)

”En del av förklaringen är enligt kommissionens mening att de flesta kommuner helt enkelt är för små för att på ett tillfredsställande sätt kunna lösa den krävande uppgift som har förelagts dem. Brister blir synliga på många områden – omsättning av nationella mål på det lokala planet, pedagogiskt utvecklingsansvar, läromedel, rekrytering och vidareutbildning av lärare, liksom resultat.”

Frågan man måste ställa sig är om det är storleken på skolan som har betydelse eller om det är andra faktorer som exempelvis resurser som spelar större roll eller som man brukar kunna se att föräldrarnas utbildningsnivå är en avgörande faktor för barnens skolresultat. Därför måste insatser sättas in på rätt sätt. Det vill säga inte sträva efter att eliminera landsbygdsskolors existens utan att skapa förutsättningar även för dessa att nå högre kunskapsmål och ha en likvärdig möjlighet till resurser och kunskap.

En positiv del är att det nu bevisats att man kan ha delar av undervisningen på distans. Det skulle kunna innebära att man delar på specialkompetens mellan skolor på ett annat sätt men annan typ av personal finns för barnens sociala utveckling i skolan. Man kan också tänka att det kan skapa större digitala arbetslag möjligheter till specialkompetenser som studie- och yrkesvägledning eller kuratorstjänster på andra sätt.

Genomgående skulle vi vilja se att de förslag som läggs åtföljs av tanken på att skolorna känner sina elever och vad de behöver och att man måste ge skolorna möjligheter om det så är resurser i form av kompetens eller läromedel eller annat att investera i skolan. Att utjämna de skillnader som finns mellan skolorna men samtidigt ge dem möjlighet att utnyttja de fördelar som finns på platsen. Det

kan i ena fallet vara närhet till en skog som kan användas i undervisningsmiljö och i det andra fallet ett nationellt museum.

KOMMENTAR FÖRSLAG:

(569) Rekommendation: Staten påtar sig ett större ansvar för skolsystemet. En sådan förändring kräver ett antal förändringar i skolans organisationsstruktur och finansiering.

En regional organisation som länk mellan den centrala och den lokala nivån tillskapas. Huvudalternativet bör vara att denna organisation anpassas till skolsystemets specifika förutsättningar men att nuvarande länsindelning är en naturlig utgångspunkt.

Organisatoriskt kommer detta till uttryck genom en regionalisering av Skolverket. Den regionala organisationen får till uppgift att säkerställa att de nationellt fastställda målen för utbildningspolitiken förverkligas på den regionala och lokala nivån. Tillsyns- och utvärderingsfunktionerna anpassas till den regionala organisationen.

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva stödjer förslaget.

(572) Rekommendation: Resurserna till skolorna fördelas inom ramen för ett centralt reglerat system på basis av lokala faktorer som elevernas socioekonomiska bakgrund, andelen utlandsfödda elever, bebyggelsestruktur med flera. Skolverkets regionala organisation får säkerställa att det kompensatoriska uppdraget fullgörs på den lokala nivån. Resurstilldelningen ska ta full hänsyn till att de offentliga skolorna har kostnadskrävande uppgifter som de fristående inte har.

Vi stödjer förslaget under förutsättning att man beaktar landsbygdsperspektivet i vad man kallar ”bebyggelsestruktur”:

SKÄRPT TILLSYN

Det är lätt att skapa svårigheter i att en central myndighet sätter direktiv för hur verksamheten ska skötas samtidigt som det är viktigt att man strävar efter likvärdighet och uppföljning. Men att skapa samma förutsättningar för alla att nå mål behöver inte nödvändigtvis innebära att alla ska göra på samma sätt. Precis som att elever i skolorna behöver olika metoder för att kunna tillgodogöra sig kunskap och lära sig kan också olika skolor behöva få använda olika metoder, beroende på förutsättningar för att nå mål.

Ett perspektiv i detta är att det ekonomiska. Det är vanligt förekommande att man i utredningar som dessa föreslår ökade anslag till nationella myndigheter i miljonbelopp. För som i detta fall ökad kontroll av en verksamhet. Men istället kan man som man tvingats göra i kommuner och regioner omfördela resurser och medel. Ett perspektiv är att den ökning som förslås skulle finansiera barn- och utbildningsverksamheter i Ragunda kommun i över två och ett halvt år med samma pengar. Det är också så att om kommunen då skulle bryta mot det av skolinspektionen uppsatta ambitioner blir den en dubbel bestraffning i att man måste betala pengar till staten. Istället för att pengarna skulle

kunna gå till riktig verksamhet som ökar kvalitén. Vi föreslår att man funderar på ett effektivt sätt att använda statens medel i denna fråga.

Skolinspektionens budget omsluter i dag drygt 400 miljoner kronor. En femtioprocentig ambitionshöjning skulle alltså öka årskostnaden med 200 miljoner kronor, exklusive de förbättringar som föreslagits av Riksrevisionen.

(593) Rekommendation: Tillsynen av skolan skärps. Den centrala tillsynsmyndighetens resurser förstärks, varvid särskild hänsyn ska tas till behoven i förskolan. Sanktionsmöjligheterna ses över.

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva stödjer inte förslaget.

(569) Rekommendation: Staten påtar sig ett större ansvar för skolsystemet. En sådan förändring kräver ett antal förändringar i skolans organisationsstruktur och finansiering. En regional organisation som länk mellan den centrala och den lokala nivån tillskapas. Huvudalternativet bör vara att denna organisation anpassas till skolsystemets specifika förutsättningar men att nuvarande länsindelning är en naturlig utgångspunkt. Organisatoriskt kommer detta till uttryck genom en regionalisering av Skolverket. Den regionala organisationen får till uppgift att säkerställa att de nationellt fastställda målen för utbildningspolitiken förverkligas på den regionala och lokala nivån. Tillsyns- och utvärderingsfunktionerna anpassas till den regionala organisationen.

Vi är i sak inte emot förslaget men vill höja ett varningens finger för att fler resurser samlas centralt och därmed finns risk för att kompetens och resurser samlas på några få ställen. I det finns också en överhängande risk att förståelse och kompetens om de lokala försvinner. Om det är som man kan tolka att de olika regionerna får handlingsutrymme i att ha lokala anpassade organisationer kan det vara ett bra sätt att skapa förutsättningar för skolverksamheten att utvecklas. Det är dock alltid en risk att dessa administrativt tunga organisationer tar pengar som istället skulle kunna riktats direkt till kommunerna för att stärka verksamheten.

17.3.2 STYRNING OCH LEDNING AV FÖRSKOLA OCH SKOLA

Utredningen föreslår

(596) Rekommendation: Ansökan till skolor (grundskolor och gymnasier) hanteras inom ramen för ett gemensamt antagningssystem, som administreras inom Skolverkets regionala organisation. Turordningen bestäms av en kombination av individuella önskemål och politiskt bestämda krav på en varierad bakgrund i elevsammansättningen. Närhetsprincipen omformuleras, och tillåtna urvalsgrunder specificeras i skollagen. Som riktmärke bör gälla att urvalsgrunderna inte ska vara mer exkluderande än att alla elever ska kunna gå i alla skolor. Effektiva lösningar på problemet att förena elevers önskemål med övergripande restriktioner framräknas med hjälp av matchningsalgoritmer. Anpassningar görs till förutsättningarna i varje region och kommun. Principerna för att fördela elever mellan olika skolor ska vara desamma i de offentliga och de fristående skolorna. För de fristående erbjuds en lista på tillåtna urvalsgrunder.

Vi ställer oss inte bakom förslaget då det är en princip som inte fungerar i kommuner med ett mindre befolkningsunderlag. Där finns ofta bara en skola att välja på och systemet är därför helt irrelevant. Man kan också ifrågasätta varför närhetsprincipen inte ska vara starkt styrande då det försvårar social

samvaro utanför skoltid om du har långt till din umgängeskrets. Systemet kommer kosta pengar utan att det generera några som helst förändringar i ett flertal kommuner.

(599) Förslag: En utredning tillsätts med uppdrag att föreslå åtgärder för långsiktig kompetensförsörjning och kvalitetsförstärkning inom förskolan. Utredningen bör se över behov av utbildningsplatser till förskolelärarprogrammet, utformning av detsamma och alternativa vägar för kompetensförsörjning till förskoleverksamhet

Vi har i princip inget emot förslaget med har en önskan att utredningen beaktar platsperspektivet.

17.3.3 PEDAGOGIK, LÄRARUTBILDNING OCH LÄROMEDEL

(606) Rekommendation: Ansvar för lärarutbildningen koncentreras till färre lärosäten, samtidigt som tillgängligheten i alla delar av landet säkras genom att delar av utbildningen erbjuds på distans vid filialer eller lärcentrum.

Vi är tveksamma till att man ska koncentrera lärarutbildningen men positiva till att utbildningen erbjuds via distans.

17.3.4 VUXENUTBILDNING OCH LIVSLÅNGT LÄRANDE

(616) Rekommendationer:

- Staten bör ta ett väsentligt större ansvar för vuxenutbildningen, både vad avser organisationen och finansieringen, även om ansvaret för en stor del av utförandet ligger kvar på kommunal nivå.
- Det kommer att krävas väsentligt mer resurser till vuxenutbildningen än i dag, givet den mycket stora insats som krävs för att de stora grupper som står utanför arbetsmarknaden ska kunna förvärva nödvändiga kunskaper och färdigheter. En fördubbling av dagens resurser, motsvarande 6 miljarder kronor, framstår som rimlig.
- Ett transparent system för att finansiera kompletterande vuxenutbildning bör utredas.
- Arbetsförmedlingens och kommunernas strategier för upphandling av arbetsmarknadsutbildning bör ses över, med egen regi som ett alternativ.
- Någon form av kompetenskonton med kostnaderna delade mellan arbetsgivare, anställd och offentlig sektor bör utredas genom en uppdatering av tidigare utredningar.

Vi stödjer förslaget

17.3.5 REGIONALA ASPEKTER PÅ UTBILDNINGSSYSTEMET

(620) Rekommendation: Regeringen utformar en sammanhållen strategi för högre utbildning på distans. Denna bör innehålla följande delar:

- *Lärosätena tillförs medel för att utforma de utbildningsprogram på distans som regionerna, via sina kompetensförsörjningsplattformar, har identifierat behov av.*
- *Lärosätena tillförs även medel för att utveckla digital pedagogik och stödsystem med syfte att öka genomströmningen i distansutbildningen.*
- *Universitetskanslersämbetet får i uppgift att utreda hur träffsäkerheten i distansutbildningen kan öka, så att genomströmningen ökar.*
- *Universitetskanslersämbetet bör också få i uppgift att utreda distansutbildningens bidrag till den breddade rekryteringen till högskolan.*

Vi stödjer förslaget

(621) Förslag: Genomför en kontrollerad studie av hur lärcentrum kan fungera som stöd för att höja genomströmningen i högre utbildning på distans av framför allt studenter från studieovana hem. Om resultaten är goda, bör regeringen bygga upp ett rikstäckande nät av lärcentrum som kan fungera som studiestöd för högre utbildning i glesare regioner.

Vi stödjer förslaget

(622) Förslag: Utred en årlig utbildningspremie för dem som har avlagt examen i ett kommunalt bristyrke och flyttar in i någon av de kommuner som har extra stora utmaningar med kompetensförsörjningen. En premie bör även kunna ges till dem som är bofasta i kommunen men som avlägger examen i något av de yrken som har definierats som bristyrken i kommunen.

Vi stödjer förslaget

637. Förslag: Utred samhällsekonomiska vinster och kostnader förknippade med att ge arbetstagare rätt till barnomsorg vid arbete på oönskad arbetstid.

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva stödjer förslaget under förutsättning att landsbygdsperspektivet ska beaktas i utredningen.

17.3.6 UPPSÖKANDE KULTURPOLITIK

Förslag: Kraven på att kulturpolitiken ska vara uppsökande skärps. Den förda politiken utvärderas med avseende på detta mål.

Vi stödjer förslaget

Förslag: Kulturskolorna ses som en del av det allmänna utbildningssystemet. Ett statligt stöd införs, villkorat på att kommunerna visar hur man via kulturskolorna avser att nå nya grupper av kulturutövare.

Vi stödjer förslaget

18. TILLGÅNG TILL ÄLDREOMSORG

(637) Bedömning: En bibehållen eller ökad omfattning av den offentligt finansierade äldreomsorgen i form av hemtjänst och äldreboende bidrar till både jämlikhet och jämställdhet och har dessutom positiva effekter på arbetsutbudet i ekonomin.

Vi stödjer förslaget

19. MOTTAGANDE OCH INTEGRATION

(672) Rekommendation: Genomför de förslag om modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål som lämnades i SOU 2019:18. Uppdra åt Skolverket att formera en stödstruktur för att säkerställa att alla kommuner, oavsett storlek, har kapacitet att erbjuda studiehandledning och modersmålsundervisning.

Vi stödjer förslaget

19.3.5 ÖKAD STATLIG FINANSIERING AV INTEGRATIONEN

(691) Förslag: Utred ett utökat statligt ansvar för nyanlända flyktingars bosättning, etableringsinsatser och försörjning under en längre tid än de två år som anges i bosättningslagen och etableringslagen.

Vi stödjer förslaget

20. BOSTÄDER OCH GRANNSKAP

I bostadskapitlet hinner man inte ens börja läsa förrän Stockholmsperspektivet är rådande (kap 12) Det är en mycket traditionell analys som görs utan att egentligen underbygga med mer fakta än att det sett ut så här de senaste åren. Vi saknar den djupare analysen om varför det blivit så här och om det är en önskvärd framtida målbild att ha?

Det är så tydligt att Stockholm är norm och det man utgår ifrån. Problemen med bostäder finns där och sida upp och sida ner ängas åt denna problematik medan andra regioner lyfts upp som i jämförelse mot detta.

Vi hänvisar till svar på promemoria:

https://helasverige.se/fileadmin/user_upload/Remissvar_Riksorganisationen_Hela_Sverige_ska_leva.pdf

Balansrapport:

https://helasverige.se/fileadmin/user_upload/Kansli/pdf/Balansrapport_7_Helasverigeskaleva_webb.pdf

Det är bra att social dumpning tas upp som en problematik

20.3.1 Förbättrad tillgång till ekonomiskt överkomliga bostäder

(723) Förslag: Återgå till den målformulering för bostadspolitiken som gällde fram till 2008. Målformuleringen bör lyda: Målet för bostadspolitiken är att alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön ska bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Vi stödjer förslaget om detta också inkluderar byggande på landsbygd och i mindre städer och tätorter

(725) Förslag: Regeringen bör successivt höja nivån på investeringsstödet för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande (förordning 2016:881). Nivå och utformning bör följa de utvärderingar och förändringar i förordningen som görs för att säkra bättre måloppfyllelse. Regeringen bör initiera en utvärdering av investeringsstödet med avseende på vilka gruppers bostadssituation som förbättras och på den regionala variationen i tilldelning av stödet. Utvärderingen bör ligga till grund för förändringar i förordningen som leder till att större del av investeringsstöden kan gå till byggande i storstadsområdena.

Vi är mycket kritiska till att mer av investeringsstöd ska gå till storstadsområdena

(731) Rekommendation: Regeringen bör ge regionerna i uppdrag att bedöma den regionala bostadsbristen för olika grupper och i samråd med kommunerna fördela byggtal gällande bostäder för särskilda grupper emellan dem. Byggtalen ska omfatta det antal bostäder för specifika grupper som kommunen ska planera för och skapa förutsättningar för. Regeringen bör även ge Boverket i uppgift att analysera förutsättningarna för det regionala uppdraget och att utforma en modell för vilka faktorer som ska ligga till grund för byggtalen. Regeringen bör även tillsätta en utredning med syfte att före- slå utformning av lämplig påföljd i händelse av att kommunerna inte uppfyller kraven i den regionala byggplanen.

Vi är försiktigt positiva till förslaget om man hitta bättre verktyg för analys av bostadsbristen

21. REGIONALA FRÅGOR

Bedömning: En viss ytterligare utveckling av det kommunala utjämningsystemet är av allt att döma motiverad, men i längden krävs strukturella förändringar av kommunsystemet och eventuellt förändrade arbetsuppgifter för att det ska vara hållbart. En kombination av ekonomiska stimulanser och villkorade insatser torde bli nödvändiga.

Vi stödjer förslaget att kommunala utjämningsystemet är motiverad och att ekonomiska stimulanser är nödvändiga. Däremot är vi tveksamma mot antydning av villkorade insatser och vad det kan komma att innebära.

Under en lång tid har stora kommuner med liten befolkning urholkats ekonomiskt på grund av rådande system. Det innebär att det blir olika förutsättningar för att kunna bedriva välfärd. Detta är också en viktig demokratifråga att alla känner sig delaktiga i samhället och att man inte missgynnas.

Dagens utjämning omfördelar från kommuner med i genomsnitt höga inkomster, tät bebyggelse och stor befolkning till kommuner med i genomsnitt låga inkomster, gles bebyggelse och liten befolkning. Profilen i landstingsutjämningen är likartad även om skillnaderna är mindre och mönstret mindre tydligt framförallt avseende gles bebyggelse. Det är bra att förslaget förstärker den nuvarande profilen.

Vi tycker det är mycket viktigt att det finns en kostnadsutjämning vars syfte ska vara att ge möjlighet för alla kommuner och landsting/regioner att erbjuda likvärdig verksamhet.

En grundläggande del i vårt samhälle måste vara att hålla ihop och skapa förutsättningar för att hela Sverige ska kunna leva och utvecklas. Många av de kommuner som berörs av det nya förslaget bidrar till Sverige med kompetens, råvaror, viktig produktion och förnyelsebara energikällor.

Om grundläggande, essentiella samhällsliga funktioner i dessa delar av landet tillåts förfalla och att kommuner och landsting/regioner inte kan erbjuda grundläggande välfärd till de människor som valt att bo där kommer stora delar av Sverige att sluta fungera vilket skulle vara negativt för utvecklingen i hela landet.

Ökad statlig närvaro och samverkan

(778) Bedömning: Ambitionen att stärka den lokala statliga närvaron är god, och att göra detta genom ett ökat antal servicekontor framstår som motiverat. En lokal närvaro är viktig för en myndighet som Arbetsförmedlingen, som bör kunna erbjuda bokade besök i egen regi eller i samverkan med kommunen.

Vi stödjer förslaget och önskar att det blir mer än en ambition.

(778) Förslag: Vilka krav som ska kunna ställas på polisnärvaro bör utredas närmare.

Vi stödjer förslaget men framförallt skulle vi genast vilja se en förändring där polisnärvaron finns i hela landet.

(778) Bedömning: Expertmyndigheter bör lokaliseras efter andra principer än regionala hänsyn, såsom möjlighet till kompetensförsörjning och kunskapsutbyte.

Vi är mycket tveksamma till denna formulering. Vi anser att regionala hänsyn är viktiga och att även expertmyndigheter kan spridas över hela landet. Här blir den en fråga om hönan eller ägget. Om man inte har kvalificerade jobb finns inte heller den arbetsmarknaden där men om staten går före kommer den arbetsmarknaden att växa på platsen. Dessutom vad gäller kompetens har pandemin visat att personal inte behöver finnas fysiskt på samma plats för utbyte och kompetensutveckling.

27.3.1 Infrastruktur

Vi vill bara understryka vikten av en fungerade infrastruktur i hela landet, både när det gäller vägar, el och bredbandsutbyggnad tillika mobila kommunikationslösningar.

För Riksorganisationen Hela Sverige ska leva
Björnsarv/Hammarstrand 2020-04-19

Staffan Nilsson
En av två ordföranden

Terese Bengard
Verksamhetschef